

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ปจมโพธิย์ ทิ ทสพลสฺส ปุณฺณเตสฺส สาวเกสฺส อปริมาณฺเสสฺส เทวมนุสฺเสสฺส อริยภุมมี โอกกนฺเตสฺส สตถุ ปตฺถเตสฺส คุณสมฺมทเยสฺส มหาลามสฺสกาโร อุทปาที ๑ ติตฺติยา สฺริยฺยุคมนเน ชฺชโชปนภสฺทิสสา อเหสฺสํ หตฺลามสฺสกาโร ๑ เต อนฺตรวีนฺธิยํ จตฺวา ก็ สมฺโณ โคตโมว พุทฺโธ มยฺปิ พุทฺธา กิณฺตสฺเสว ทิณฺหนํ มหฺปผลํ อมฺหากํปิ ทิณฺหนํ มหฺปผลเมว อมฺหากํปิ เทถ กโรธาติ เอวํ มนุสฺเส วิญญาเนนฺตปิ ลามสฺสกาโร อลภิตฺวา รโห สฺนุณีปตฺติตฺวา เกณ นุ โข อุปาเยน สมณฺเสสฺส โคตมสฺส มนุสฺसानํ อนฺตเร อวณฺณํ อุปาเทตฺวา ลามสฺสกาโร นาเสยฺยามาติ จินฺตยีสฺส ๑ ตทา สาวตฺถิยํ จิณฺจมาณวิกา นามกกา บริพฺพาชิกา อุตฺตมรूपฺชรา โสภคคฺคปฺตฺตา เทวจฺฉรา วิย อสฺสา สรีโรโต รสีโย นิจฺจรฺนฺติ ๑ อเถโก ชรมฺนฺตี เอวมาท จิณฺจมาณวิกํ ปฏฺิจฺจ สมณฺเสสฺส โคตมสฺส อวณฺณํ อุปาเทตฺวา ลามสฺสกาโร นาเสยฺยามาติ ๑ เต อตฺเถโส อุปาโยติ สมฺปฏฺิจฺจีสฺส ๑ อถ สฺสา ติตฺติยารามํ คนฺตฺวา วนฺทิตฺวา อฏฺฐาสี ๑ ติตฺติยา ตาย สทฺธิ น กเถสฺสํ ๑ สฺส โโก นุ โข เม โทโสติ ยาวตฺติยํปิ วนฺทามิ อยฺยาติ วตฺวา อยฺยา โโก นุ โข เม โทโส ก็ มยา สทฺธิ น กเถธาติ อาท ๑ ภคินี สมณํ โคตมํ อมฺเท วิเทเจนฺตํ หตฺลามสฺสกาเร กตฺวา วิจฺรนฺตํ น ชานาสีติ ๑ น ชานามิ อยฺยา ก็ ปเนตฺถ มยา กตฺตพฺพนฺติ ๑ สเจ ตฺवं ภคินี อมฺหากํ สุขมิจฺฉลฺสิ อตฺตานํ ปฏฺิจฺจ สมณฺเสสฺส โคตมสฺส อวณฺณํ อุปาเทตฺวา ลามสฺสกาโร นาเสหีติ ๑ (ชมมปทฺฏจกถาย ฉนฺนุโจ ภาโค/หน้า ๔๖ - ๔๗)

แปล โดยอรรถ

๒. จิรปวาสี บุริสั	ทุโรโต โสตุถิมาคคตั
ฃาตี มิตตาท สุททชา จ	อภินนุทนต์ อาคคตั
ตเถว กตปุณณปี	อสุมา โลกาท ปรั คตั
ปุณณานี ปฏิกคณทนต์	ปียั ฃาตีว อาคคทนต์ ๑

ตตถ จิรปวาสินุติ จิรปวตุถั ๑ ทุโรโต โสตุถิมาคคตนต์ วณิซุซั วา ราชโปริสั
 วา กตวา ลทุชลาภั นิปพนนสมปตตี อนุปททเวณ ทุโรทจันโต อาคคตั ๑ ฃาตี มิตตาท
 สุททชา จาตี กุลสมพนทเวณ ฃาตี จ สนทิกุจาทิกาทเวณ มิตตาท จ สุทททาทเวณ
 สุททชา จ ๑ อภินนุทนต์ อาคคทนต์ นั ทิสวาท สุวาคคทนต์ วจนมตเตน วา อณชลิกรรมตเตน
 วา เคทั สมปตตั ปน นานปการปนณนาการาทิทรนทเวณ อภินนุทนต์ ๑ ตเถวาทิ
 เตเนว การเถน กตปุณณปี ปุคคลั อิมมทาท โลกาท ปรัโลกั คตั ทิพพั आयั วณณั
 สุซั ยลั อธิปเตยยั ทิพพั รูปิ สททั คนุซั รลั โปนุจพพนต์ อิมั ทลวิซั ปณณาการั
 อาทาย มาตาทิปตจจันเน จิตานี ปุณณานี อภินนุทนต์านี ปฏิกคณทนต์ ๑ ปียั ฃาตีวาทิ
 อธิ โลเก ปียั ฃาตคั อาคคตั เสสฃาตคาท วิยาคติ อตโต ๑ (ธมมปทจจกถาย ฃนุจโ
 ภาโค๖/ หน้า ๑๕๗ - ๑๕๘)

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓ แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ดังจะกล่าวโดยพิสดาร ในกาลแห่งการตรัสรู้อันมีเบื้องต้น ครั้นเมื่อสาวก ท. ของพระทสพล ผู้เป็นผู้หนาแน่นเป็นแล้วเป็น^๑ มีอยู่ ครั้นเมื่อเทวดาและมนุษย์ ท. ผู้หาประมาณมิได้ก้าวลงแล้วสู่ภูมิแห่งอริยะ ครั้นเมื่อความตั้งขึ้นแห่งพระคุณ ท. ของพระศาสดา แม่ไปแล้ว อ. ลากและสักการะใหญ่ เกิดขึ้นแล้ว ฯ อ. เตียรถีย์ ท. เป็นเช่นกับด้วยหิ้งห้อย ในกาลเป็นที่ขึ้นไป แห่งดวงอาทิตย์ เป็นผู้มีลากและสักการะอันโทษขจัดแล้ว ได้เป็นแล้ว ฯ อ. เตียรถีย์ ท. เหล่านั้น ยืนแล้วในระหว่างแห่งถนน แม้อย่างมนุษย์ ท. ให้รู้แจ้งอยู่ อย่างนี้ว่า อ. พระสมณโคดมเทียว เป็นพระพุทธรเจ้า ย่อมเป็น หรือ หรือว่า แม่ อ. เรา ท. เป็นพระพุทธรเจ้า ย่อมเป็น อ. ทาน อัมมบุคคล ให้แล้ว แก่พระสมณะ ผู้โคดมนั้นนั้นเทียว เป็นทานมีผลใหญ่ ย่อมเป็น หรือ อ. ทาน อัมมบุคคล ให้แล้ว แม่แก่เรา ท. เป็นทานมีผลใหญ่นั้นเทียว ย่อมเป็น อ. ทาน ท. จงให้ (ซึ่งทาน) จงกระทำ (ซึ่งสักการะ) แม่แก่เรา ท. ดังนี้ ไม่ได้แล้ว ซึ่งลากและสักการะ ประชุมกันแล้ว ในที่ลับคิดแล้วว่า อ. เรา ท. ยังโทษอัมมบุคคลไม่พึงพรรณนา ให้เกิดขึ้นแล้ว แก่พระสมณะ ผู้โคดม ในระหว่างแห่ง มนุษย์ ท. ยังลากและสักการะ พึงให้พินาศ ด้วยอุบาย อะไร หนอแล ดังนี้ ฯ ในกาลนั้น อ. ปริพพาชกา คนหนึ่ง ชื่อว่าจัญจมาณวิกา เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งรูปอันสูงสุด เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งความงาม อันเลิศ เป็นผู้ราวกะว่านางเทพอัปสร ได้มีแล้วในเมืองชื่อว่าสาวตติ อ. รัศมี ท. ย่อมเปล่งออกจากสรีระ ของปริพพาชกา นั้น ฯ ครั้งนั้น อ. เตียรถีย์ ผู้มีความรู้เฉียบแหลมคนหนึ่งกล่าวแล้ว อย่างนี้ว่า อ. เรา ท. อาศัยแล้ว ซึ่งนางจัญจมาณวิกา ยังโทษอัมมบุคคลไม่พึงพรรณนาให้เกิดขึ้นแล้ว แก่พระสมณผู้โคดม ยังลากและสักการะ พึงให้พินาศ ดังนี้ ฯ อ. เตียรถีย์ ท. เหล่านั้น รับพร้อมแล้วว่า

^๑ เถรวาสาลงการภูโต วิ. เถรวาสาลงการโร พุทฺธา ภวตฺติ เถรวาสาวการภูโต. สมณฑปาสาทิกา ภาค ๒/๖๖ ปุณฺณเตสุ สาวเกสุ จิตฺตังวิเววาทฺหฺและแปลตามแบบนี้. ส่วน ภูต นั้น ต. ปัจจัย เป็นทั้งนามกิตก์ และกริยากิตก์ ดูในไวยากรณ์ชั้นสูง.

อ.อุบายนั้น มีอยู่ ดังนี้ ๑ ครั้งนั้น อ.นางจิญจมาณวิกา นั้น ไปแล้ว สู่อารามของเตียรถีย์ ได้ยืนอยู่แล้ว ไหว้แล้ว ๑ อ.เตียรถีย์ ท. ไม่กล่าวแล้ว กับด้วยนางจิญจมาณวิกา นั้น ๑ อ.นางจิญจมาณวิกา นั้น คิดแล้วว่า อ.โทษ ของเรา อะไร หนอแล ดังนี้ กล่าวแล้ว แม้เพียงไรแต่ วาระที่ ๓ ว่า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า ท. อ.ดิฉัน ย่อมไหว้ ดังนี้ กล่าวแล้วว่า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า ท. อ.โทษ ของดิฉัน อะไร หนอแล อ.ท่าน ท. ย่อมไม่กล่าว กับ ด้วยดิฉัน เพราะเหตุไร ดังนี้ ๑ อ.เตียรถีย์ ท. กล่าวแล้วว่า ดูก่อนน้องหญิง อ.เธอย่อมไม่รู้ ซึ่งพระสมณะ ผู้โคดม ผู้เบียดเบียนอยู่ ซึ่งเรา ท. ผู้เที่ยวกระทำอยู่ ซึ่งเรา ท. ให้เป็นผู้มีลาภและสักการะอันโทษขจัดแล้ว หรือ ดังนี้ ๑ อ.นางกิญจมาณวิกา กล่าวแล้วว่า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า ท. อ.ดิฉันย่อมไม่รู้ ก็ อ.กรรมอะไร อันดิฉันพึงกระทำในเพราะเหตุนี้ ดังนี้ ๑ อ.เตียรถีย์ ท. กล่าวแล้วว่า ดูก่อนน้องหญิง ถ้าว่า อ.เธอ ย่อมปรารถนา ซึ่งสุข แก่เรา ท. ไชรี อ.เธอ อาศัยแล้ว ซึ่งตน ยังโทษอันบุคคลไม่พึงพรรณนา ให้เกิดขึ้นแล้ว แก่พระสมณผู้โคดม ยังลาภและสักการะ จงให้พินาศ ดังนี้ ๑

แปล โดยอรรถ

๒. พระบรมศาสดา ได้ทรงภาสิตพระคาถาเหล่านี้ ว่า
 ญาติมิตรและคนมีใจดีทั้งหลาย เห็นบุคคลผู้จากไปนาน
 มาแล้ว แต่ที่ไกลโดยสวัสดิ์ ย่อมยินดียิ่งว่ามาแล้ว ฉันทไต่
 บุญทั้งหลาย ก็ย่อมต้อนรับ แม้บุคคลผู้กระทำบุญไว้
 ซึ่งไปจากโลกนี้สู่โลกหน้า ดุจพวกญาติเห็นญาติที่รักมาแล้ว
 ต้อนรับอยู่ ฉะนั้นแล ๑

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **จิรุปวาสี** คือผู้ไปนานแล้ว ๑ บทพระคาถาว่า **ทฺรโต**
โสตุถิมาคตํ ความว่า ผู้ได้ลาภ คือมีสมบัติอันสำเร็จแล้ว เพราะทำพินัยกรรมและเพราะทำหน้าที่
 ราชบุรุษ มาแล้ว แต่ที่ไกล โดยไม่มีอุปัทวะ ๑ บทพระคาถาว่า **ญาตี มิตุตา สุขชชา จ**
 ความว่า เหล่าบุคคลที่ชื่อว่าญาติ เพราะอำนาจความเกี่ยวเนื่องกันทางตระกูล และชื่อว่ามิตร
 เพราะภาวะที่เคยเห็นกันเป็นต้น และชื่อว่ามีใจดี เพราะความเป็นผู้มีหทัยดี ๑ บทพระคาถาว่า
อภินนฺหฺนฺติ อาคตํ ความว่า ญาติเป็นต้น เห็นบุรุษนั้นแล้ว ย่อมยินดียิ่ง ด้วยอาการเพียงพูดว่า
 มาดีแล้ว หรือด้วยอาการเพียงทำอัญชลี อนึ่ง ย่อมยินดียิ่ง กะบุรุษผู้มาถึงเรือนแล้ว ด้วยอำนาจ

การต้อนรับ ด้วยเครื่องบรรณาการมีประการต่างๆ ๑ บทว่า **ตถ** เป็นต้น ความว่า บุญทั้งหลาย ดำรงอยู่ในฐานะดุจบิดามารดา นำเครื่องบรรณาการ ๑๐ อย่างนี้ คือ อายุ วรรณะ สุข ยศ ความเป็นใหญ่อันเป็นทิพย์ รูป เสียง กลิ่น รส โภหารูปพะ อันเป็นทิพย์ ยินดียิ่งอยู่ ซื่อว่ายอมรับรองบุคคลแม้ผู้ทำบุญไว้แล้ว ซึ่งไปจากโลกนี้สู่โลกหน้า ด้วยเหตุที่นั่นนั่นแล ๑ สองบทว่า **ปิย ฌาตี** ความว่า ดูจพวกญาติที่เหลือ เห็นญาติที่รักมาแล้ว รับรองอยู่ในโลกนี้ ฉะนั้น ๑